

СЕРІОЗНИЙ СМІХОТВОРЕЦЬ

К.П., 1983, 15 лют. До 70-річчя письменника В. Г. БЕЗОРУДЬКА

І чого то деяким письменникам (передовсім молодим або й узагалі початкуючим) неодмінно хочеться в столиці жити? Ну, як край — в обласному центрі?

Беру з полиці навмання книжку «Ти мене любиш, Яшо?». Вона свого часу вийшла в Києві тиражем 65 тисяч примірників, а написав її Віктор Безорудько і в самому кінці зазначив: «Лубни, 1967-1968».

Село Хомутець, що на Миргородщині, він не назвав, бо там лише народився, а й школу закінчив у Лубнах, і чверть віку в газеті «Червона Лубенщина» працював, і... Втім, надамо йому слово, яке теж надруковане як автобіографічна довідка до книги сатири й гумору «Солом'яний канелюх». Він каже: «Хоч і далеко Лубни від Москви, але першу свою гумореску надрукував у «Крокодиле». Потім почав друкуватися в «Перці», «Україні», «Огоньке», «Зміні» та в інших журналах і газетах. Моя перша книжка «Оно-

прій Мінімум» вийшла у видавництві ЦК ЛКСМУ «Молодь» у 1957 році».

Так ось, у Лубнах — по сьогоднішній день. І список його книг — до двох десятків, тож не будемо затримувати увагу переліком усіх, назвемо хоча б такі, як повісті «Рятуйся, хто може!», «Три мушкетери з Сухих Млинців», «Нейтрино залишається в серці»...

Про «Нейтрино...» більше скажу. Тут ось який підзаголовок: «Не дуже науковий, трохи сатиричний фантастичний роман». У доповіді на шостому з'їзді письменників Радянської України (1971 рік) Павло Загребельний сказав: «Віктор Безорудько виступив з сатирично-пригодницько-фантастичним романом «Нейтрино залишається в серці», що для нашої літератури повинно вважатися спробою розширити існуючі межі цього жанру».

У чому ж запорука успіху письменника? (А ще ж ми не згадали, що разом з Петром Лубенським Віктор Безорудько написав сценарій художнього кінофільму «Перший хлопець», що його книжки побачили світ у Москві й столиці Естонії — Талліні...).

А запорука успіху в тому, що письменник не висмоктує своїх героїв з нальця і не робить висновків зі стелі.

Хіба ж, працюючи в районній газеті, не спостеріг Віктор Григорович типового Онопрія Мінімума? «Років отак з десять тому бригадир Одарка Верба на зборах привселюдно сказала про Онопрія:

— Хіба ж це колгоспник? Мінімум, це, а не колгоспник!»

Хіба не видно, як деякі громадяни і громадяночки дають карбованця чи наливають тому, хто, на державній службі будучи, надає якусь побутову послугу. І дуже типовою вийшла гумореска Безорудька «Грихонадіння Саші Моргалюка».

А ось як народився роман «Привид Чорного острова» (щоправда, він виняток — не гумористичний, а пригодницький). Частенько виступав письменник перед школярами. І завжди мусив зізнаватися, що саме для них він нічого й не написав. Але обов'язко-

во напише! І допекли дітлахи. Їхні образи так уже вималювались перед Віктором Григоровичем, що він таки сів та за рік написав для них цілий роман.

Спостережливому і вдумливому, йому навіть деякі президенти США теж підкидають (хоч гонораром із ними не ділиться, бо ще й його на озброєння повернуть...). 1981 року видано солідну книгу його вибраних творів, серед яких гумористична повість 60-х років «Рятуйся, хто може!». Та ще цією назвою озаглавлено всю книгу. Повість висміює паліїв війни. Твір політичний. І що ж, виявляється, актуальний він і сьогодні (на жаль, у даному випадку)...

— Мені хотілося зробити свій внесок у справу всіх чесних людей — боротьбу за мир. Сміх і тут потрібний, бо це — гостра зброя. І я вважаю, що в літературі, кіно, на естраді повинно бути більше політичної сатири.

Як тут не згадаєш виразу: сміх — справа серйозна!

Так ось, говоримо ми, говоримо про В. Г. Безорудька, а й досі не сказали, з якого ж приводу. А привід теж серйозний: 70 літ минає нашому землякові.

Сам ювіляр усміхається:

— Схоже, що виходжу на фінішну пряму. Але думаю, що вийшов на неї все-таки в якимось багажесі.

Справді так. Уже жодне серйозне дослідження українського радянського гумору не омине самотньою постаті полтавця В. Г. Безорудька. Тим більше, що він продовжує сміятися. Уже прочитав гранки своєї нової повісті «Покажіть Тимошеві Венеру». Про селі і його молодість. Автореві хочеться, щоб його новий твір допомагав молодим лишатися у селі, розв'язувати Продовольчу програму СРСР. І знаходити своє особисте щастя (а повість не лише про сільськогосподарське виробництво, а й про любов).

Борис ВАНЦАК,
секретар Лубенського літоб'єднання
при редакції міськрайонної газети
«Ленінська зоря».